

Jag ser och vågar fråga

Systemförändring som krävs
för att skydda barn från sexuellt
utnyttjande mot ersättning.

SYSTEMET BEHÖVER FÖRÄNDRAS FÖR BARNENS SKULL

Sexuellt utnyttjande av barn mot ersättning är ett allvarligt folkhälsoproblem. Det sker i det tysta och många barn lämnas utan skydd. Trots att barn utsätts för allvarliga övergrepp är det få fall som anmäls och ännu färre som leder till fällande dom. Många barn får inte det stöd eller den upprättelse de har rätt till.

Det handlar om situationer där barn utnyttjas sexuellt i utbyte mot något, till exempel pengar, gåvor eller droger. Förövaren kan utsätta flera barn samtidigt och ett enskilt barn kan utsättas för upprepade övergrepp av samma förövare. Många barn bär även andra former av utsatthet med sig, en sårbarhet som förövare kan utnyttja.

DET ÄR HELT avgörande att barnrättsperspektivet stärks genom hela rättsprocessen och att den generella kompetensen kring bemötande av barn höjs. Specifikt behövs en kraftig kompetenshöjning kring bemötande av barn med neuropsykiatriska och intellektuella funktionsnedsättningar. Barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar möter ofta ytterligare utmaningar i kontakten med rättssystemet och har rätt till en miljö som är anpassad för att de ska kunna känna sig trygga och uttrycka sina erfarenheter utifrån sina individuella förutsättningar. Sådana anpassningar är inte bara en fråga om rättssäkerhet, utan också om att visa omsorg för barnets unika behov och rätt till ett bra bemötande.

För att skyddet ska bli verklighet behöver vi ta gemensamt ansvar. Samhällets skyddsnät måste stärkas. Skola, socialtjänst, vård, polis, domstolar och digitala plattformar behöver samarbeta bättre, dela kunskap och bygga strukturer som håller över tid.

Vi behöver prata med barn om deras liv, både i den fysiska och den digitala vardagen. Vi behöver ställa frågor regelbundet, men också våga fråga när något känns fel. Samtal ska präglas av trygghet och respekt, och barn ska få känna att det som hänt aldrig är deras fel. Minst lika viktigt är att vi vuxna finns kvar, lyssnar färdigt och agerar.

Systemförändring handlar om att aldrig lämna barn ensamma i sin utsatthet. Det innebär att skapa förutsättningar för upptäckt, skydd och stöd.

Det betyder att våga se, att orka fråga, och att ta ansvar.

FÖRÄNDRINGEN BÖRJAR MED OSS.

→ För att fler barn ska få det skydd de har rätt till behöver vi se hur sexuellt utnyttjande mot ersättning hänger ihop med brister i samhällets stöd.

→ När barn inte blir lyssnade på, inte får rätt hjälp eller aldrig blir tillfrågade om hur de har det, visar det på ett samhälle som inte har tagit sitt ansvar.

→ Genom att stärka samarbetet, bygga kunskap och forma strukturer utifrån barns verklighet kan vi skapa det skydd som saknas i dag.

Det här materialet beskriver den förändring som krävs i samhällets strukturer för att skydda barn från sexuellt utnyttjande mot ersättning. Det vänder sig till yrkesverksamma, beslutsfattare och andra vuxna som påverkar barns livsvillkor. Syftet är att visa vad som behöver förändras i praktiken för att fler barn ska upptäckas, skyddas och få upprättelse.

CHILD X

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

Utvecklat av stiftelsen ChildX genom projektet "Identifiera flera", med stöd från Allmänna arvsfonden 2023–2026.

WWW.CHILDX.SE
info@childx.se

Tryckår: 2026. Ansvarig utgivare: ChildX. Illustrationer: Agnes Lind.